

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»**

Циклова комісія фінансово-економічних та облікових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

Вікторія СОВА

«15» _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	«Політична економія» (назва навчальної дисципліни)
галузь знань	05 Спеціальні та поведінкові науки (шифр і назва галузі знань)
освітньо-професійна програма	Економіка
спеціальність	051 Економіка
відділення	Економічне (назва відділення)

2022 рік

Робоча програма

«Політична економія»

(назва навчальної дисципліни)

для студентів

за галуззю знань

05 Спеціальні та поведінкові науки

спеціальністю

051 Економіка

освітньо-професійна

програма

Економіка

«12» серпня 2022 року, - 15 с.

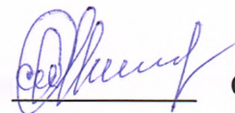
Розробник:

Катерина РЕЧКА, кандидат економічних наук, доцент, викладач вищої кваліфікаційної категорії

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії фінансово-економічних та облікових дисциплін

Протокол від «12» серпня 2022 року № 1

Голова циклової комісії фінансово-економічних та облікових дисциплін

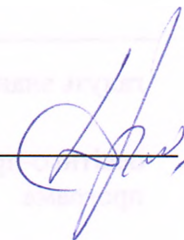

С. Іванова

Схвалено методичною радою коледжу.

Протокол від «12» серпня 2022 року № 1

Голова

Д. Костюк

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 051 Спеціальні та поведінкові науки	Обов’язкова
Розділів – 2	Спеціальність: 051 Економіка Освітньо-професійна програма: Економіка	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 120		2-й
		Семестр:
		3-й
		Лекції:
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 4 самостійної роботи – 3	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	34 год.
		Семінарські:
		34 год.
		Лабораторні:
		0 год.
		Самостійна робота:
		52 год.
		Вид контролю:
		підсумкова контрольна робота

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми здобуття освіти – 68/52

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Політична економія» є надання студентам глибоких теоретичних знань з питань закономірностей розвитку суспільного виробництва, механізму дії та ефективного використання економічних законів людьми для найбільш повного задоволення їхніх матеріальних і соціально-економічних потреб. У зв'язку з цим вивчаються такі економічні проблеми: загальні засади економічного розвитку, формування і розвиток соціально-економічних систем, світове господарство і міжнародні економічні відносини.

Перелік компетентностей студентів, що формуються в результаті засвоєння дисципліни:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 1. Здатність ідентифікувати інформацію та усвідомлювати проблеми предметної області, базові засади функціонування сучасної економіки.

СК 3. Здатність на основі типової методики і знань, розраховувати економічні і соціально-економічні показники господарюючих суб'єктів.

СК 10. Здатність самостійно виявляти проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення при аналізі конкретних ситуацій економічного характеру.

3. Передумови вивчення навчальної дисципліни

Дана навчальна дисципліна базується на раніше здобутих результатах навчання такої навчальної дисципліни, як «Правознавство».

4. Очікувані результати навчання

Результати навчання (РН):

РН 8. Володіти економічною термінологією, оперувати категоріями, поняттями предметної області соціально-економічних систем різного рівня.

РН 10. Демонструвати вміння розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності.

РН 11. Демонструвати вміння аналізувати результати діяльності суб'єктів господарювання для визначення напрямів їх удосконалення.

5. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання знань студентів наведено в додатку 1 до робочої програми навчальної дисципліни.

6. Засоби оцінювання

Контрольні заходи включають поточний, тематичний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять та у процесі здійснення самостійної роботи у таких формах: експрес-опитування, тести, реферати, студентські презентації, робота в Інтернет тощо.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

7. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Передумови становлення та розвитку політичної економії

Тема 1. Політична економія як фундаментальна суспільна наука

Політекономічні напрями течії та школи, етапи становлення політичної економії. Політична економія в системі наук.

Предмет політичної економії. Тракткування політичної економії різними школами.

Методи та функції політичної економії. Загальнонаукові та спеціальні методи пізнання економічних процесів.

Функції політичної економії.

Економічні категорії та економічні закони. Система економічних законів. Політична економія і економічна політика.

Тема 2. Виробництво і його складові елементи

Виробництво як процес суспільної праці. Фази суспільного виробництва.

Продуктивні сили суспільства, їх функціональна структура.

Виробничі відносини, їх суть, система і структура.

Структура суспільного виробництва. Матеріальне і нематеріальне виробництво.

Основні чинники виробництва. Робоча сила та її властивості. Засоби і предмети праці.

Технологічний спосіб виробництва та його типи.

Тема 3. Економічні потреби суспільства і роль виробництва в їх задоволенні

Суть потреб, і особливості їх розвитку.

Класифікація економічних потреб та їх структура.

Закон зростання потреб та механізм його дії.

Роль виробництва в задоволенні економічних потреб суспільства. Потреби і споживання.

Економічні інтереси та їх класифікація.

Тема 4. Економіка суспільства як сукупність видів економічної діяльності

Економічна система суспільства та її суть, форми і структура.

Суспільний поділ праці як матеріальна основа економічних відносин. Форми суспільного поділу праці.

Джерела і рушійні сили розвитку економіки суспільства. Економічні суперечності їх суть характер і класифікація.

Економічні інтереси та їх класифікація.

Ефективність суспільної економіки та її показники. Економічна і соціальна ефективність.

Тема 5. Відносини власності в економічному житті суспільства

Суть власності, її економічний і юридичний зміст. Об'єкти та суб'єкти власності.

Роль власності в системі економічних відносин. Еволюція типів і форм власності.

Відносини власності в Україні. Цивільний кодекс України.

Роздержавлення та приватизація.

Тема 6. Товарне виробництво. Товарно-грошові відносини

Основні форми економічного життя людей. Натуральне господарство. Товарне виробництво.

Товар і його властивості.

Величина вартості товару та фактори, що на неї впливають.

Теорії вартості та їх різновиди.

Закон вартості, його функції та механізм дії.

Суть і функції грошей. Грошовий обіг та його закони. Інфляція її суть та види.

Грошова система: суть, елементи, типи.

Розділ 2. Основні поняття та механізми економіки у політ економічному аспекті

Тема 7. Загальні основи ринку. Суб'єкти ринкової економіки

Поняття ринку, його характерні риси та функції.

Структура та види ринку. Класифікація ринку за суб'єктами та об'єктами ринкових відносин.

Ринкова інфраструктура, її елементи та функції.

Ринковий механізм та його основні елементи. Функції ринку. Моделі ринкової економіки.

Підприємство як основний суб'єкт ринкової економіки.

Принципи та функції діяльності підприємств.

Економічні основи розвитку підприємницької діяльності в Україні.

Тема 8. Змішана економіка та її типи

Основні засади теоретичного аналізу змішаної і економіки. Сутність змішаної економіки, умови і причини її виникнення.

Характерні риси і національні особливості змішаних економік.

Типи і структура змішаної економічної системи.

Змішана економічна система і соціально-економічна система суспільства.

Економічна роль і функції держави у змішаній | економіці.

Змішана економіка і приватний сектор.

Змішана економіка України: сутність, проблеми формування і функціонування, перспективи розвитку.

Тема 9. Суспільний продукт і його форми

Суспільне відтворення: суть і основні риси.

Сукупний суспільний продукт як результат суспільного виробництва.

суспільна наука.					
Тема 2. Виробництво і його основні чинники.	12	4	4		4
Тема 3. Економічні потреби суспільства і роль виробництва в їх задоволенні.	9	2	2		5
Тема 4. Економіка суспільства як сукупність видів економічної діяльності.	8	2	2		4
Тема 5. Відносини власності в економічному житті суспільства.	10	2	2		6
Тема 6. Товарне виробництво. Товарно-грошові відносини.	12	4	4		4
Разом за розділом 1	60	16	16		28
Розділ 2. Основні поняття та механізми економіки у політ економічному аспекті					
Тема 7. Загальні основи ринку . Суб'єкти ринкової економіки.	12	4	4		4
Тема 8. Змішана економіка та її типи.	6	2	2		2
Тема 9. Суспільний продукт і його форми.	8	2	2		4
Тема 10. Економічне зростання і його чинники.	6	2	2		2
Тема 11. Розподіл національного доходу. Споживання, заощадження і добробут людини.	12	4	2		6
Тема 12. Міжнародна економіка та її роль у зростанні добробуту людської спільноти світу.	8	2	2		4
Тема 13. Капітал сфери обігу	6	2	2		2
Разом за розділом 2	58	18	16		24
Підсумкова контрольна робота	2			2	
Усього годин	120	34	32	2	52

9. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Політична економія як фундаментальна суспільна наука. 1. Становлення політичної економії, напрями, течії та школи. 2. Предмет політичної економії. 3. Методи політичної економії. 4. Функції політичної економії. 5. Економічні закони та економічні категорії.	2
2	Тема 2. Виробництво і його основні чинники. 1. Виробництво як процес суспільної праці. 2. Продуктивні сили суспільства, їх функціональна структура. 3. Виробничі відносини, їх суть, система і структура. 4. Структура суспільного виробництва. 5. Основні чинники виробництва.	4
3	Тема 3. Економічні потреби суспільства і роль виробництва в їх задоволенні. 1. Суть потреб і особливості їх розвитку. 2. Класифікація економічних потреб та їх структура. 3. Закон зростання потреб та механізм його дії. 4. Економічні інтереси та їх класифікація.	2
4	Тема 4. Економіка суспільства як сукупність видів економічної	2

	діяльності. 1. Економічна система суспільства та її суть, форми і структура. 2. Суспільний поділ праці як матеріальна основа економічних відносин. 3. Джерела і рушійні сили розвитку економіки суспільства. 4. Економічні суперечності, їх суть характер і класифікація.	
5	Тема 5. Відносини власності в економічному житті суспільства. 1. Суть власності, її економічний і юридичний зміст. 2. Роль власності в системі економічних відносин. 3. Еволюція типів і форм власності. 4. Відносини власності в Україні.	2
6	Тема 6. Товарне виробництво. Товарно-грошові відносини. 1. Основні форми економічного життя людей. Натуральне господарство. Товарне виробництво. 2. Товар і його властивості. 3. Величина вартості товару та фактори, що на неї впливають. 4. Закон вартості, його функції та механізм дії. 5. Суть і функції грошей. Інфляція її суть та види.	4
7	Тема 7. Загальні основи ринку . Суб'єкти ринкової економіки. 1. Поняття ринку, його характерні риси та функції. 2. Структура та види ринку. 3. Ринковий механізм та його основні елементи. 4. Підприємство як основний суб'єкт ринкової економіки. 5. Принципи та функції діяльності підприємств.	4
8	Тема 8. Змішана економіка та її типи. 1. Змішана економічна система. 2. Соціально-економічна система суспільства. 3. Змішана економіка і приватний сектор.	2
9	Тема 9. Суспільний продукт і його форми. 1. Суспільне відтворення: суть і основні риси. 2. Сукупний суспільний продукт як результат суспільного виробництва. 3. Система національних рахунків та її характеристика. 4. Методи розрахунку ВВП та ВВП.	2
10	Тема 10. Економічне зростання і його чинники. 1. Економічне зростання як основна мета економічної політики держави. 2. Чинники економічного зростання. 3. Теорії і стадії економічного зростання. 4. Циклічність економічного розвитку.	2
11	Тема 11. Розподіл національного доходу. Споживання, заощадження і добробут людини. 1. Сутність національного доходу та його форми. 2. Споживання національного доходу, фонд споживання та його структура. 3. Доходи населення, їх види і джерела формування. 4. Заробітна плата – основна форма доходів населення.	2
12	Тема 12. Міжнародна економіка та її роль у зростанні добробуту людської спільноти світу. 1. Об'єктивні передумови виникнення світового господарства та етапи його розвитку. 2. Міжнародна економіка та закономірності її функціонування. 3. Основні форми міжнародних економічних відносин. 4. Основні види інтеграційних формувань.	2

13	Тема 13. Капітал сфери обігу. 1. Сутність і роль торговельного капіталу. 2. Торговельний прибуток: сутність, склад, механізм утворення. 3. Основні форми торговельного підприємництва. 4. Сутність позичкового капіталу та його економічне значення. 5. Позичковий процент і його роль розподілу доходів підприємства. 6. Ставка і норма процента.	2
	Разом	32

10. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми і зміст практичної роботи	Кількість годин
1	Підсумкова контрольна робота	2
	Разом	2

11. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми і зміст лабораторної роботи	Кількість годин
1	Не передбачено навчальним планом	

12. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми і зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Політична економія як фундаментальна суспільна наука 1. Економічні закони та економічні категорії. 2. Система економічних законів. 3. Політична економія та економічна політика.	5
2	Тема 2. Виробництво і його основні чинники 1. Фази суспільного виробництва. 2. Основні чинники виробництва. 3. Технологічний спосіб виробництва та його типи.	4
3	Тема 3. Економічні потреби суспільства і роль виробництва в їх задоволенні 1. Особливості розвитку економічних потреб. 2. Потреби і споживання. 3. Економічні інтереси та їх класифікація.	5
4	Тема 4. Економіка суспільства як сукупність видів економічної діяльності 1. Суть, форми і структура економічної системи суспільства 2. Форми суспільного поділу праці. 3. Ефективність суспільної економіки та її показники.	4
5	Тема 5. Відносини власності в економічному житті суспільства 1. Роль власності в системі економічних відносин. 2. Роздержавлення та приватизація.	6
6	Тема 6. Товарне виробництво. Товарно-грошові відносини 1. Теорії вартості та їх різновиди. 2. Грошовий обіг та його закони. 3. Грошова система: суть, елементи, типи.	4
7	Тема 7. Загальні основи ринку. Суб'єкти ринкової економіки 1. Основні риси та функції ринку. 2. Класифікація ринку за суб'єктами та об'єктами ринкових відносин.	4

	3. Ринкова інфраструктура, її елементи та функції.	
8	Тема 8. Змішана економіка та її типи 1.Змішана економічна система і соціально-економічна система суспільства(подібність та відмінність) 3.Змішана економіка України: сутність, проблеми формування і функціонування, перспективи розвитку.	2
9	Тема 9. Суспільний продукт і його форми 1. Просте і розширене суспільне відтворення. 2. Система національних рахунків та її характеристика. 3. Національне багатство та його відтворення.	4
10	Тема 10. Економічне зростання і його чинники 1. Економічне зростання та його види. 2. Нагромадження у механізмі зростання. 3. Циклічність економічного розвитку.	2
11	Тема 11. Розподіл національного доходу. Споживання, заощадження і добробут людини 1. Національний дохід та його форми. 2. Суспільні фонди споживання, їх суть та види. 3. Споживання та заощадження як функції доходу.	6
12	Тема 12. Міжнародна економіка та її роль у зростанні добробуту людської спільноти світу 1. Етапи розвитку світового господарства. 2. Основні види інтеграційних формувань. 3. Проблеми інтеграції економіки України в світове господарство.	4
13	Тема 13. Капітал сфери обігу 1. Торговий (торговельний) капітал і торговий (торговельний) прибуток 2. Форми торговельного підприємництва 3. Позичковий капітал і позичковий процент 4. Кредитна система	2
	Разом	52

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

14. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Презентації в PowerPoint, відеоролики, мультимедійний проектор та екран. Навчально-методичне забезпечення з навчальної дисципліни, розміщене у навчально-інформаційному середовищі Moodle.

15. Заняття, що підлягають оцінюванню

Розділ 1						Тематична	Розділ 2							Тематична	Підсумкова к.р.	І семестр
T1	T2	T3	T4	T5	T6		T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13			
C3 1	C3 2,3	C3 4	C3 5	C3 6	C3 7,8		C3 9, 10	C3 11	C3 12	C3 13	C3 14	C3 15	C3 16			
Максимальна оцінка - 12 балів																
Мінімальна оцінка – 1 бал																

16. Рекомендовані джерела інформації

ОСНОВНА

Законодавчі та нормативні документи

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

Підручники (навчальні посібники)

1. Політична економія: навч. посібник; за ред. д-ра екон. наук, проф. К. Т. Кривенка [К. Т. Кривенко, В. С. Савчук, О. О. Беляєв та ін.]. – К.: КНЕУ, 2015. – 508 с.
2. Ніколенко Ю. В. Політична економія: Підручник / За ред. Ніколенко Ю. В. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 632 с.
3. Башнянин Г.І., Лазур П.Ю., Медведєв В.С. Політична економія. - К.: Ніка-Центр Ельга, 2017. – 528 с.
4. Степура О.С., Єремєєв О.С., Пономарьова Т.Ю., Степура М.О. Політична економія: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2016. – 408 с.
5. Башнянин Г.І. та ін. Політична економія: Навчальний посібник /за ред. д.е.н., проф. Г.І. Башнянина і к.е.н., доц. Є.С.Шевчук. – Львів: «Новий Світ–2000», 2014. – 480 с.
6. Політична економія: Навч. посіб. / За ред. В. О. Рибалкіна, В. Г. Бодрова. – К. : Академвидав, 2014. – 672 с.
7. Політична економія: Навч. посібник / О. О. Беляєв, А. С. Бебело. К. : КНЕУ, 2014. – 328 с.
8. Орехівський Г. А. Політекономія: [навч. посібник] Орехівський Г. А. – К.: Каравела, 2018. – 296 с.
9. Мочерний С. В. Політична економія: [навч. посіб.] С. В. Мочерний – К.: Вікар, 2015. – 386 с.
10. Сірко А. В. Економічна теорія. Політекономія. - К.: ЦУЛ, 2014. - 416 с

ДОДАТКОВА

11. Башнянин Г.І., Лазур П.Ю., Медведєв В.С., Ч.1; Ч.2: Загальна економічна теорія; Спеціальна економічна теорія. – Л.: «Магнолія 2006», 2018. – 527 с.
12. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – 6-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2017. – 719 с.
13. Економічна теорія: Політекономія: Практикум: Навч. посіб. / за ред. В.Д.Базилевича. — 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2013. – 494 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Доступний з: <<http://zakon.rada.gov.ua/>>.
2. Державна служба зайнятості України [Електронний ресурс]. – Доступний з: <<http://www.dcz.gov.ua/>>.
3. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. – Доступний з: <<http://www.kmu.gov.ua/control/>>.
4. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Доступний з: <<http://www.me.gov.ua/>>.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОЛІТИЧНА ЕКОНОМІЯ»

Для денної форми здобуття освіти

Робочою програмою дисципліни передбачено вивчення 2-х розділів обсягом (кредитів ЄКТС):

- 1 розділ – 2 (60 год.);
- 2 розділ – 2 (60 год.).

Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено застосування 3-х форм контролю знань студентів: поточного, тематичного, підсумкового.

1. Поточний контроль.

За кожним елементом розділу, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни, обов'язкова певна форма поточного оцінювання знань. Такими формами можуть бути:

- усне опитування;
- письмова контрольна робота (відповіді на питання лекційного курсу, виконання певних розрахунків тощо);
- тестування знань студентів з певного розділу (теми) або з певних окремих питань лекційного курсу;
- виступ на семінарських заняттях (з рефератом, в дискусії).

Критеріями оцінки є:

при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та допоміжної літератури;
- аналітичні міркування, вміння роботи порівняння, висновки.

при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

На семінарському занятті оцінюються:

- усні відповіді студентів;
- участь в обговоренні дискусійних питань;
- участь у ділових, рольових іграх та їх обговоренні;
- аналіз ситуаційних завдань та вміння доведення власної думки;
- підібрана інформація щодо прикладів з економічної практики;
- реферативні виступи, усні повідомлення тощо.

Оцінювання самостійної роботи студента.

Контроль самостійної роботи студентів здійснюється як під час аудиторних занять (на семінарських заняттях), так і у позааудиторний час.

Контроль самостійної роботи передбачає:

- визначення ступеня засвоєння матеріалу;
- визначення якості виконання завдань;
- своєчасне виконання і здача поточних завдань;
- оцінку знань, здобутих у результаті самостійної навчальної роботи.

2. Тематичний контроль.

Тематичний контроль є підсумком певного етапу вивчення навчальної дисципліни. Його мета – виявлення проміжних результатів засвоєння студентами змісту навчальної дисципліни.

Тематична оцінка визначається як середнє арифметичне набраних балів за поточну роботу при вивченні тем певного розділу.

3. Підсумковий контроль.

Вивчення двох розділів навчальної дисципліни «Політична економія» завершується виконанням підсумкової контрольної роботи. Її мета – виявлення кінцевого результату засвоєння студентами змісту навчальної дисципліни. Критерії оцінювання знань студентів за підсумкову контрольну роботу наводиться у пояснювальній записці до пакета тестових завдань.

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни «Політична економія» як профільного предмета, вивчення якого передбачене освітньою програмою профільної середньої освіти для підготовки фахових молодших бакалаврів на основі базової загальної середньої освіти, здійснюється за 12-бальною шкалою (табл. 1), з подальшим переведенням семестрової оцінки в оцінку за національною шкалою «Відмінно», «Добре», «Задовільно», «Незадовільно» з визначенням рейтингу студента в балах за 100-бальною шкалою (табл. 2) та перенесенням підсумку у Відомість успішності з навчальної дисципліни.

Таблиця 1. Оцінювання навчальних знань студентів

Рівень досягнень	Бали	Критерії оцінювання знань студентів
I. Початковий	1 бал	Студент має уявлення з визначеної проблеми, за допомогою викладача може розпізнати окремі поняття навчальної дисципліни «Політична економія», що стосуються навчального матеріалу у межах програми навчальної дисципліни.
	2 бали	Студент намагається відтворити окремі поняття, за допомогою викладача або з використанням підручника володіє елементарними знаннями за програмою; обирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні «так – ні»).
	3 бали	Студент відтворює окремі поняття; з допомогою викладача або з використанням підручника фрагментарно визначає їхні ознаки; відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді; з допомогою викладача фрагментарно виконує практичні завдання без належного оформлення.
II. Середній	4 бали	Студент з допомогою викладача або з використанням підручника відтворює незначну частину навчального матеріалу у межах програми навчальної дисципліни, дає визначення окремих фінансових понять, у відповідях може допускати помилки; з допомогою викладача виконує практичні завдання з неповним їх оформленням.
	5 балів	Студент відтворює основний зміст навчального матеріалу у межах програми навчальної дисципліни, відповідаючи на запитання викладача; дає визначення окремих фінансових понять; наводить приклади, що ґрунтуються на матеріалі підручника; у відповідях може допускати помилки; з допомогою викладача виконує практичні завдання, частково оформляє їх.
	6 балів	Студент самостійно, але неповно відтворює навчальний матеріал у межах програми навчальної дисципліни; частково дотримується логіки його викладу; відповідає на окремі запитання; у цілому правильно вживає фінансову термінологію; у відповідях допускає помилки; розв'язує прості типові задачі з допомогою викладача; з допомогою викладача виконує практичні завдання, оформляє їх без висновків.
III. Достатній	7 балів	Студент самостійно і послідовно відтворює більшу частину

		навчального матеріалу у межах програми навчальної дисципліни; у відповідях на запитання допускає неточності; розв'язує прості типові задачі звертаючись за консультацією до викладача; виконує практичні завдання, звертаючись за консультацією до викладача, оформляє їх, робить неповні висновки.
	8 балів	Студент самостійно і послідовно відтворює навчальний матеріал у межах програми навчальної дисципліни; відповідає на поставлені запитання, допускаючи у відповідях неточності; дає порівняльну характеристику явищ та процесів; виправляє допущені помилки; розв'язує типові задачі користуючись алгоритмом; виконує практичні завдання, звертаючись за консультацією до викладача, оформляє їх, робить неповні висновки.
	9 балів	Студент вільно відтворює навчальний матеріал у межах програми навчальної дисципліни та відповідає на поставленні запитання, передбачені навчальною програмою; з допомогою викладача узагальнює, систематизує та встановлює причинно-наслідкові зв'язки; самостійно розв'язує типові задачі; виконує практичні завдання, оформляє їх, робить нечітко сформульовані висновки.
IV. Високий	10 балів	Студент системно та вільно відтворює навчальний матеріал у межах програми навчальної дисципліни та обґрунтовано відповідає на запитання, передбачені навчальною програмою; узагальнює, систематизує, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; використовує знання у нестандартних ситуаціях; самостійно розв'язує типові задачі у межах програми; робить чітко сформульовані та обґрунтовані висновки.
	11 балів	Студент логічно, усвідомлено оперує навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни; обґрунтовано відповідає на запитання; самостійно аналізує і розкриває сутність і функції фінансів; встановлює і обґрунтовує причинно-наслідкові зв'язки; аргументовано використовує знання у нестандартних ситуаціях; самостійно розв'язує задачі; ретельно виконує практичні завдання, оформляє їх, робить логічно побудовані та обґрунтовані висновки.
	12 балів	Студент виявляє системні, міцні та глибокі знання за програмою профільного предмета, може вести дискусію з конкретного питання; вільно розв'язує задачі різного рівня складності; вміє без помилок виконувати практичні завдання, передбачені програмою профільного предмета, робить логічно побудовані та аргументовані висновки, самостійно користується різними джерелами інформації; наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Таблиця 2. Переведення оцінки за 12 бальною школою в оцінку за національною шкалою з визначенням рейтингу студента в балах

Оцінка за 12 бальною шкалою	Оцінка національна	Рейтинг студента, бали
12	Відмінно	100
11		96

10		93
9	Добре	89
8		84
7		79
6		73
5	Задовільно	69
4		64
3		59
2	Незадовільно	40
1		20